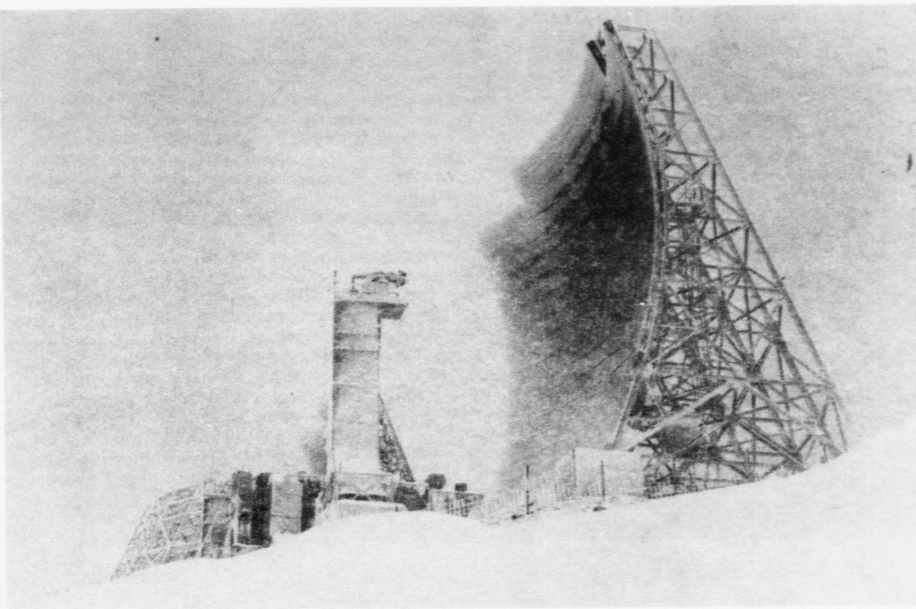

Lawrence Millman í framhaldssamrøðu:

»Øll stúra fyri NATO«

Lawrence Millman, professari í bókmentum og rithøvundi, hevur m.a. fingið Hemmingway-virðislonina í bókmentum og verið tilnevndur Pulitzer-virðislonina fyri bók um Nordurirland

— Allastaðni í Norduratlantshavi, har eg havi verið, stúra fólk fyri NATO, tí hjáveran av samgonguni ger teirra egna litla land til eitt skotmál, sigur Lawrence Millman, amerikanskur professari og rithøvundi, sum hevur vitjað í Føroyum og er í ferð við at skriva eina bók um londini og fólkin í Norduratlantshavi.

Í fyrra partinum av samrøðuni, sum Sosialurin hevði við amerikanska professaran og rithøvundin Lawrence Millman og prentað var í blaðnum týsdagin, umrøddi hann m.a. grindadrápið og rúsdrekkaskipanina í Føroyum, men vit finga eisini at vita hansara hugsan um NATO í Føroyum og sambandið millum Føroyar og Danmark. Millman arbeidir nú við

eini bók um nútíðarlívið í teimum londum, vikingarnir upprunaliga komu frá, og harimillum verða Føroyar viðgjørðar. Bókin kemur væntandi til at vekja ans í USA, tí hævundurin hevur fingið Hemmingway-virðislonina í bókmentum og verið tilnevndur til Pulitzer-virðislonina fyri bók um N-irland. Vit geva orðið til Mr. Millman.

NATO og Føroyar

Viðvíkjandi NATO segði Millman m.a.:

»Tá ein skrivur um tær smáu tjóðirnar í Norduratlantshavinum, so slepst ikki undan at skriva um NATO og ta ávirkan, henda samgongan hevur havt á mentanina í hesum londum. Eg fari ikki bert at skriva um støðina á Sornfelli, men eisini NATO-støðina í Keflavík, Early Warning-skipanina í Grønlandi og amerikansku flogvøllirnar í Thule og Labrador. Tað tykist sum nú í heyst verður Goose Bay tann nýggja kjarnorkuvápnaveinjingarstöðin hjá NATO. Í Labrador er støðan tann, at í løtuni flúgva hundrættals jettiflogfór niðanfyrir radar eftirlitið, tí landslagið har líkist nógv sovjetisku tundrunum. Sostatt kann ein rokna út, at NATO-flogfórini venja fyri álop á Sovjet í Labrador. Tað, sum annars hendir, er at teir oyðileggja landið og livikorni hjá Imnuindianarunum í Nordur-Labrador. Imnu-fólkini fiska og veiða her, men knappliga koma kanska

200 jettiflogfór við ræðuligum larmi beint uppi yvir høvduinum á teimum. Djórini rýma, tað verður dálking, fiskurin doyir í vøtnunum og fólkin fíla skelkandi trupulleikar við hoyrnina á larmi frá flogfórnum. Hetta er staðið, vikingarnir komu til á leiðini til Vinlands. Her er litið ella einki arbeiði at fáa og uttan fisk og veiði verða fólkin gjørd til olussudjór. Myndugleikarnir hugsa hinvegin, at venur NATO við kjarnorkuvápnnum her um leiðir, so verður nógv arbeiði. Menninir kunnu byggja hús og barakkir og kóka hamburgarar fyri flogmennin, kvinnurnar kunnu vaska og skifta um seingjarklæðir fyri teir«.

Mettur sum álopsherur

Og Millman heldur fram:

»Allastaðni í N-atlantshavinum, har eg havi verið, stúra fólk fyri NATO, tí hjáveran hjá samgonguni ger teirra egna litla land til eitt skotmál í kríggi. Tey meta tí NATO sum ein álopsher í egna landi. Fólk, ið bógva í hesum londum, Ísland, Føroyum og aðrastaðni, eru ógvuliga stolt. Tey hava ongur hermenn og eru stolt av landinum og mentanini, men so kemur NATO við síni hermegi, og tað kennist sum um onkur kom og sprændi lort yvir landið.

Føroyingar eru í sama anda við teimum stóru

radarskermunum á Sornfelli, sum standa og peika eystureftir móti Sovjetsamveldinum. Soleiðis roynir NATO at siga fólku, hvør teirra figgindi er. Tað skuldi ikki verið neyðugt at sagt teimum hetta. Fólk skuldu kunnað valt sínar figgindar, ella fingið høvi at sagt: Vit hava ongur figgindar, bert vinir. Men av tí at radarskermarnir peika eystureftir, eru tey tvungin at siga: Sovjet er figgindi okkara. Kanska skuldi onkur, sum dugir at klintra í fjøllunum, farið upp her og vent radarunum móti Ameríku. Sjálvur haldi eg ikki, at Føroyar eru í siktinum hjá Gorbachev. Um kommunisman kemur til Føroya, so kemur hon innanfrá, ikki uttanfrá. Eg haldi hinvegin, at tað er akkurat líka stórvandi í Føroyum fyri svakligari kapitalismu, kanska er tann vandin uppaftur størri enn fyri kommunismuni. Viðvíkjandi kjarnorkuvápnnum mugu vit ása, at Mr. Reagan hevur nógv størri áhuga fyri at spreingja sólkerið sundur enn Mr. Gorbachev. Kjakið um kjarnorkuvápnnað visir hetta ógvuliga væl. Tað var helst frægast fyri føroyingar at sloppið sær av við radarskermarnar, flutt teir oman av fjallinum og brúkt málmin til okkurt nýtiligt, kanska bygt skip úr honum«.

— Tað var helst frægast fyri føroyingar at sloppið sær av við radarskermarnar, flutt teir oman av fjallinum og brúkt málmin til okkurt nýtiligt, heldur Millman fyri

Sambandið

Føroyar-Danmørk

»Viðvíkjandi samræðumálinum, eru føroyingar í eini støðu, sum uttan iva er eindømi í heimssøguni. Føroyar eru ríkar enn móðurlandið, men fáa kortini studning frá móðurlandinum. Tað var nógv meira realistiskt, um Danmørk var hjáland hjá Føroyum og finga pening haðani, t.d. vegna danska sjúkrahúsverkið. Ríku Føroyar hava einki arbeiðsloysi, meðan arbeiðsloysi er ein kronisk plága í Danmørk. Hetta er tvørtur imóti øllum traditiónum hjá kolonialismuni, har tey fátæku menningarlondini finga stuðul úr móðurlandinum afturfyrir at lata teimum náttúruvirkidømini. Men støðan er framvegis tann sama í Føroyum og tað kann ikki vera søk hjá dønum, sum ru sera liberalir, kanska meira liberalir enn føroyingar, tí teir kunnu fáa sær gammeldansk afturvíð morgunmatinum, og tað er ikki neyðugt at søkja myndugleikarnar um loyvi til tað. Hinvegin siga danir: velja føroyingar frælsið, so er gaman í. Men føroyingar

Framhald á síðu 13